

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1 Fylke: Nordland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Bindal
 Emne: Ard og plog Bygdelag: Vassbygda
 Oppskr. av: I. Wærstad Gard: Telebu
 (adresse): Lande G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 . Ard har ikke vært kjent her i kretsen . På Bindalseidet og andre steder ute i Bindal skal det derimot være brukt ard . På Nøstviklia i Velfjord skal det være en som Kristian Nøstvik har . Den er arbeidet etter en som var på prestegården i Velfjord . Jeg har ikke sett ard her nord . Som smågutt i 1908 husker jeg en ard fra Tufte i Hella, men hestehakka kom så i bruk .

På Sømna samlet jeg opplysninger av en gammel bonde Rikart Grøtheim f. 28. august 1868. De opplysninger som han har gitt gjelder altså Sømna og jeg bruker da R.G. om opplysninger derfra. Jeg vet ikke om de har noen medarbeider der . Knut Strømpdal Velfjord vet jeg er medarbeider for Velfjord .

R.G. sier at ard og plog har vært brukt i bygda. Nu er det hestehakka som brukes.

2. Nei . Arden blev vesentlig brukt til rotvekster.

Kørnet blev muldet ned med harv .

R.G. På små bruk brukte dei grev .

3. Før blev arden brukt sier R.G. Her har de brukt og bruker grevet .

R.G. Det er mest almindelig å slå opp rader med hest og plog . Navnene ard og hyppeplog blev brukt om samme redskapen .

4. Disse typene er ukjent .

5. Nei .

8. Ja .

9. Nei .

10. R.G. Retta inn med drettet . (skolefestet)

11. Ja. Brukt til hypping . Ristall brukt . Veltetj-

lene var ikke stillbare . De var av jern .

12. Ardene blev arbeidet av bygdesmeder . R.G. arbeidet

s selv ard .

XIX. JAK Benjamin Bangstad f. 21/1 1879 forteller

at far hans hadde en ard med treveltetjøl .

13. Ja. Her blev fabrikkpløgene tatt i bruk omkring

1900.

R.G mener at fabrikkpløgene kom omkring 1880.

Oltverpløgen 1890. Han hadde den første som kom til

Semma. Zarna engelske pløger kom først .

14. Typen har vært kjent ,men med veltetjøl av jern

og en liten krumning .

15. Delvis en spade. Nest almindelig en trespade

som en satte mellom tjøla og åsen .

16. Ja .

17. Kunne hende .

18. Hadde høtreplog .

19 . 4-5 tommer . Stille dybgående med draget .

Hjulene som nu er i bruk kaller de triller .

20 . Ja .

21 . nei .

22 . De hadde det som regel før i tiden .

23. ukjent .

R.G. bruker namnet enarna og toarna om styret på pløgen
Det som draget blev festa i kalte de bakken . Det var
stiltbart både for dybde og til side. En kloss var

fe sta på isen med en tapp i. De første tearma plogene hadde ikke mei eller hjul så de var litt vanskelige å pløie med .

Uttalen av ordet ard vil vel bli på samme måte som østlandsk . Det heter ein ard . De sier ein plog . å pløie -pløier -pløgde .

På Røitvold i Bindal bodde det en plogsmed som het Albert Røitvold . Så skulle det være en Elling Moe i Brønnøy som også var en kjent plogsmed .

På Lande fikk jeg tak i et gammelt plogskjær .

Jeg har klipt ut mønstret på gråpapir og sender det vedlagt . De bakre ørene har vært bøid under og det tyder på at solen har vært av tre . Det viser at det er blitt pålagt sideskjær . Skjæret er nokså flatt . Folk på Lande mener at det er adskillig over 100 år gammelt .

1850

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Vedlagt mønster av et plogskjær
fra Lande. Papirnaturlig størrelse.

Christen
Hilland
Kjøps 72.

Monter av
et pløgetyger
fra Lunde

1850
NORSK ETNOLOGISK MÅNSKING

Handwritten text, possibly a list or notes, including words like "Kjennet", "Blind", and "Ettentun".

Handwritten text, possibly a list or notes, including words like "Annober av", "et pligtygtyger", and "In Glunde".

NORSK ETNOLOGISK SAMSKING
1850